አብዮታዊት ኢትዮጵያ

11

መስከረም ፴—፲፱፻፸፱ ዓ. ም.

ርእሰ አንቀጽ ።

አብዮት ልጆቿን ስትበላ

ሀገራችን ኢትዮጵያ ለነፃነቷና ለክብሯ ባደረገችው የረዥም ጊዜ ተጋድሎ ብዙ ልጆቿን ሰውታለች ። በየካቲትም ሆነ ከየካቲት በኋላ ዛሬ የተጐናጸፍናቸው ድሎች ተዘርተው የለመለሙት ታጋይ ኢትዮጵያውያን አስፈላጊ ሆኖ ባገኙት ጊዜ ሁሉ ይቺን የነፃነት ተክል ለማለምለም ደማቸውን በመለገሳቸው ነው ። በተለይ የየካቲት አብዮታዊ እንቅስቃሴ ከፈነዳበት ወቅት አንስቶ ታጋይ ገበሬዎች ፣ መለዮ ለባሾች ፣ ወዝአደሮች ፣ ዘማች ተማሪዎች ፣ አዝማች መምህራንና ምሁራን በየጊዜውና በየቦታው በነፃነቱ ትግል በግንባር ቀደምትነት ለመጋፈጥ ሕይወታቸውን ለውዲ አገራቸው ሰውተዋል ። ወደፊትም ቢሆን ለአብዮታችን መግፋት ፣ ለሀገራችን ነፃነት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ደማቸውን ለማፍሰስ ሌሎች ታጋዮች ከትግሉ እንደሚፈልቁ ሳይታለም የተፈታ ጉዳይ ነው ። የሕዝቦች የነፃነት ታሪክ የሚጻፈው በታጋዮች ደም ነው የሚባለው ለዚህ ነው ። አብዮት ልጆቿን ትበላለች የሚባለውም ለዚህ ነው ።

በዚህ በያዝነው ሰሞን በነፃነቱ ትግል ጐዳና ላይ ለአብዮታችን እጅግ ይጠቅማሉ የምንላቸው ጓዶቻችን በአድኃሪ ኃይሎች አደጋ እየተጣለባቸው ሕይወታቸውን ሰውተዋል ። እሁድ መስከረም አሥራ ስድስት ቀን ፲፱፻፷፱ ዓ. ም. በጥናት ክበባቸው ውስጥ ተሰብስበው የማርክሲዝም ፍልስፍና በሚያጠኑ ሰባት ወጣት አብዮታውያን ላይ አድኃሪዎች ተኩስ ከፍተው በክሬ አብዱልመጅድ ፣ ክንፈ አስፋውና ገብረ እግዚአብሔር ተስፋዬ የተባሉ ወጣት ጓዶቻችንን ገድለዋል ። ዓርብ መስከረም ፳፩ ቀን ፲፱፻፷፱ ዓ. ም. ጓድ ፍቅሬ መርዕድ የሕዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊዜያዊ ጽ/ ቤት የጊዜያዊ ጉዳዮች ኮሚቴ ሊቀ መንበር በመኪና ውስጥ እንዳለ እንደዚሁ በአድኃሪዎች ተገድሏል ። በዚሁ ዕለት ጓድ ጌታቸው እንግዳ የሕዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊዜያዊ ጽ/ ቤት የአዲስ አበባና አካባቢው ባልደረባ የነበረ ጓዳችን ከቤቱ ደጃፍ ተገድሏል ። በየመንደሩና በየቀበሌው ከቅርብ ጊዜ ወዲህ በተለይ በወጣት አብዮታውያን ላይ ከፍተኛ የውንብድና ተግባር እየተፈጸመባቸው መሆኑንና በጠቅላላው አድኃሪ ኃይሎች አዲስ አበባ ውስጥ መሽገው ይቺን ከተማ የሽብር ከተማ ሊያደርጓት በመፍጨርጨር ላይ መሆናቸው በየጊዜው ከሚሰሙት ዜናዎች ለመረዳት ይቻላል ።

በማንኛውም አብዮት ጊዜ አድኃሪ ኃይሎች ጨርሰው ተጋልጠው በፖለቲካው ትግል በኩል መፈናፈኛ ሲያጡ የባርነት ቀንበራቸውን ዘመን በዚህ ያሳጠሩ እየመሰላቸው ተሽቀዳድመው መሣሪያ ያነሣሉ ። እርግጥ ሁሉም አድኃሪ ይህንን የመሣሪያ ትግል በአንድነት አይጀምረውም ። በመደብ አቋሙ ምንም ዓይነት የተራማጅነት ካባ ደርቦ ለማወናበድ የማይችለው የለየለት አድኃሪ የትጥቅ ትግሉን ቀደም ብሎ ይጀምራል ። ነገር ግን የፖለቲካው ትግል እየተፋፋመ ሲሄድና ተራማጅ ካባ ያጠለቁ አድኃሪዎች ፣ ወይም በአብዮታዊው ትግል ታልፈው እንዲሄዱ ያልተነቃባቸው የትላንት ተራማጆች በአድኃሪ ገጽታቸው ሙሉ በሙሉ ይጋለጣሉ ። ያን ጊዜ በፖለቲካው ትግል ጨርሶ ተስፋ ይቆርጡና ቀደም ሲሉ ተጋልጠው ቀደም ብለው መሣሪያቸውን አንስተው በሕዝቡ ላይ ያመጹትን አድኃሪዎች ይደባልቋቸዋል ።

በሀገራችን የቀኙ ክንፍ ከበርቴ የተጓዘበት የክስረትና የክህደት ጐዳና ይህንን የመሰለ ነው። የአብዮቱ መግፋት ጨርሶ አጋልጦ ርቃኑን እስካላስቀረው ድረስ ተራማጅ መስሎ ለማወናበድ ሞክሮ ነበር ። ነገር ግን የርእዮተ ዓለሙ ትግል ከሚችለው በላይ ሆነበት ። በሀገራችን የሳይንሳዊ ሶሻሊዝም ርእዮተ ዓለም መስፋፋት የቀኙን ክንፍ ንዑስ ከበርቴ የከሰረ ፖለቲካ ማጋለጫ ብርሃን ሆነ ። ይህ አድኃሪ ክንፍ ከዚህ ከፍተኛ ኪሳራ ላይ ከመድረሱ በፊት የሶሻሊዝም ፍልስፍና እንዳይስፋፋ መጻሕፍት ቤቶችን ማስደብደብና ማስዘረፍ ፣ ከአድኃሪና አደናቋሪ ጋዜጣው በስተቀር ሌላ እንዳይነበብ ታጋይና ተመራማሪ ወጣቶችን በጠራቢ ቡድን ማስደብደብ ሥራዬ ብሎ የያዘው ዘይቤ እንደነበረ እናውቃለን ። ግን ደግሞ እንዲህ ዓይነቱ መፍጨርጨር የኢትዮጵያ ወጣቶች ለማወቅና ለመመራመር ያላቸውን ከፍተኛ ጉጉት ሊያፍነው እንደማይቻል ግልጽ ነበር ። ስለሆነም በማርክሲዝም መስፋፋትና በርእዮተ ዓለሙ ትግል መፋፋም የተጋለጠውና የተደናገጠው የአናርኪስቶች ቡድን አሁንም መፍጨርጨሩን ቀጠለ ። በሀገራችን ማሰብ የጀመሩትን የማርክሲስት የጥናት ክበቦች ለማፈን በቀጥታ መትረየስ እየያዙ ክበቦችን መረሸን ጀመረ ። የርእዮተ ዓለሙን ትግል ለማፈን በዚህ በኩል ተሰማርተው የኢሕአፓን የከሰረ አድኃሪ መስመር ለማጋለጥ በሚታገሉ ሐቀኛ ተራማጆች ላይ የግድያ ሴራ ጠነሰሰ ።

የነጓድ ፍቅሬ መርዕድ መገደል ከዚህ ከአናርኪስቶች የፖለቲካ ክስረት ጋር በቀጥታ የተያያዘ ነገር ነው ። አናርኪስቶች ዛሬ በግለሰብ ግድያ ላይ አተኩረው ታጋይ ጓዶቻችንን ቢገድሉ በነዚሁ ጓዶች ቆራጥ የርእዮተ ዓለም ትግል ጨርሰው ተጋልጠው ርቃናቸውን መቆማቸውን ማመናቸው ነው ።

ስለሆነም ተጋልጠው በሕዝብ ትግል የተተፉትን አድኃሪዎች በግልጥ መሣሪያ ይዘው በአብዮቱ ላይ እንዲያምጹ ያስገደዳቸው ተራማጆች በፖለቲካው ትግል ድልን በመቀዳጀታቸው ነው ። ይህንን ድል አናርኪስቶች በግለሰብ ግድያና በተራማጆች ሠፈር ሽብር ለመንዛት በመሞከር ሊያድበሰብሱትና እንዲያም ሲል ሊቀለብሱት ይሞክራሉ ።

ነገር ግን አብዮታውያን ለነቃ ፣ ለተደራጀና ለታጠቀ ሕዝብ ትግል በሚል መፈክር ስር ተሠልፈው የሚታገሉት የተደራጀና የታጠቀ ፀረ ሕዝብ ትግልን በተደራጀና በታጠቀ ሕዝብ ትግል ለመቋቋም እጅግ አኩሪ መሆኑን ስለሚቀበሉት ነው ። ስለሆነም በንቃትና በድርጅት ትግላቸው የገፉ ታጋዮች የአድኃሪ ኃይሎችን ፀረ ሕዝብ አመፅ ለመቋቋም ታጥቀው ይነሳሉ እንጂ አናርኪስቶች እንደሚመኙት በዚህ ተደናግጠው ከነፃነቷ ትግል መድረክ አይወርዱም ።

የነጓድ ፍቅሬንና የተቀሩትን የትግል ጓዶቻችንን ንጹሕ ደም ለመበቀል አስፈላጊ ሆኖ በተገኘው መንገድ እነዚህ ጓዶች የሞቱለትን የነፃነት ተጋድሎ ወደፊት ይገፉታል ። አድኃሪዎች በተራማጆች ሠፈር ሽብር ለመንዛት ቢሞክሩ ተራማጆች ደግሞ ለአድኃሪዎች ሠፈር እጥፍ ድርብ ሽብር ይነዛሉ ። ታጋዮች በአድኃሪዎች መገደል የሌሎች ታጋዮችን ቁጣ ቀስቅሰው የቀልባሾችን ዕድሜ የዚያኑ ያህል ያሳጥሩታል እንጂ አድኃሪዎች በሚነዙት ሽብር አብዮት አይፈታም ።

የኢትዮጵያ ተራማጆች በሀቀኛና በመራራ የርእዮተ ዓለም ትግል የአናርኪስቶችን ተራማጅ ካባ ገፈው አጋልጠዋቸዋል ። እነጓድ ፍቅሬ መርዕድ በዚህ ትግል ውስጥ የሚጠበቅባቸውን አስተዋጽኦ በሚገባ አበርክተው በትግሉ አፍላ ውስጥ እንዳሉ ወድቀዋል ። ግን የትግሉን አርማ ጨብጦ ወደፊት ለመጓዝ ሌሎች እጆች ተዘረጉ እንጂ የነጓድ ፍቅሬ የነፃነት ዓላማ አብሯቸው አልወደቀም ። እነጓድ ፍቅሬ የአብዮት ልጆች ናቸው ። አብዮት ምንጊዜም ቢሆን የትም ቢሆን ወደፊት ለመራመድ የገዛ ልጆቿን ትሰዋለች ። ጠላቶቿ አይጋፈጡላትም ። ጠላቶቿ ሊገድሏት ይፍጨረጨራሉ እንጂ አይሞቱላትም ። የሚጋፈጡላት የሚሞቱላት የገዛ ልጆቿ ናቸው ። አብዮት ልጆቿን ትበላለች የሚባለውም ለዚህ ነው ።

« አብዮታዊት ኢትዮጵያ » እነጓድ ፍቅሬን ለዘለዓለም ስታስታውሳቸው ትኖራለች ። እነዚህ ጓዶች ለአብዮቱ እስከመጨረሻ እንደታመኑት ሁሉ ተራማጅ ጓዶቻቸው በፈሰሰው ንጹሕ ደማቸው ፊት የትግል ቃል ኪዳናቸውን ያድሳሉ ። እንደነሱው እስከሞት ድረስ ለአብዮቱ ይሠራሉ ። እንደነሱ ይታገላሉ ። እንደነሱ ይሞታሉ ። አብዮቱ ግን ምን ጊዜም ወደፊት ይገፋል ። በታጋይ ጓዶች ማገዶነት የሚቀጣጠለውን የአብዮት ነበልባል ሊያጠፋው የሚቻል ምንም ዓይነት ኃይል የለምና ።

ሰፊው ሕዝብ ያሸንፋል ።

አብዮታዊት ኢትዮጵያ ።

ለውይይት መነሻ

አብዮታዊት ኢትዮጵያ ከቊጥር ፬ ጀምራ «ለነማርክስ ፍልስፍና አጭር መግቢያ» በሚል ርእስ ሥር በተከታታይ ትምህርታዊ የሆኑ የፍልስፍና ጽሑፎች ታቀርባለች ። እነዚህ ጽሑፎች የማርክሲዝምን ርእዮተ ዓለም ገና ለመጀመሪያ ጊዜ ለሚተዋወቁ የውይይት ክበቦች መነሻ ሃሳቦች እንደሚሰጡ ሆነው የቀረቡ ናቸው ።

የባሪያ ሥርዓተ ማኅበር

(ካለፈው የቀጠለ)

፯ኛ ትምህርት—ከን. ዓ.

የባሪያ ሥርዓት የሚባለው የጋርዮሽ ሥርዓት በተፈጸመ ማግሥት ከሰማይ ዱብ ብሎ የተመሠረተ ሥርዓት አይደለም ። የተጠነሰሰውና መልክ እየያዘ የመጣው በጋርዮሽ ሥርዓት ማኅጸን ውስጥ እንደሆነ ግልጽ ነው ። ይህም ሁኔታ በጋርዮሽ ዘመን መጨረሻ ላይ ከቀድሞው በበለጠ ፍጥነት የባሪያ ገዥዎች መደብ እየተጠናከረ ሲሔድ ነው የባሪያ ሥርዓት እያደገ የሔደው ። በጋርዮሽ ሥርዓት ውስጥ መስፋፋትና ማደግ የጀመሩት የምርት ኃይሎች በባሪያ ሥርዓት እጅግ ከፍ እያሉና እየተራቀቁ ሔዱ ። ከብት እርባታና የእርሻ ሥራ በሰፊው ተጀመረ ። የሥራ ክፍፍል እያደገና የአሠራሩም ዘዴ ከቀድሞው እየተራቀቀ ሔደ ።

በዚህ ሁሉ የተነሣ በተሻሻሉት የምርት መሣሪያዎች እየሠሩ በብዛት ለማምረት ተቻለ ። በምርት ኃይሎች ማደግ ምክንያት አንዳንድ ሰዎች ሳይሠሩ በምቾት ለመኖር ቻሉ ። የባሪያ ጉልበትም ለዚህ እጅግ አመቺ ሆነ ።

በጦርነት የተማረኩ ሁሉ ለጦር አለቆችም ለሀብታም ቤተሰቦች በባርነት እንዲገቡና እጅግ አሠቃቂ በሆነ የብዝበዛ ቀንበር እንዲሠሩ ተገደዱ ። አንዳንድ ነፃ ቤተሰቦችም ችግር ላይ ሲወድቁ ከሀብታሞቹ ይበደሩ ስለነበር መክፈል ሲያቅታቸው ዕዳቸውን በጉልበታቸው ለመክፈል በባርነት ይገቡ ጀመር ።

በዚህ መሠረት የባሪያ ጉልበት የኅብረተሰቡ ኢኮኖሚ መሠረት ሆነ ። ምርትም እጅግ ከፍ ከማለቱ የተነሣ በቀጥታ ከምርት ሥራ ጋር ሳይሳተፉ ምርምርና ጥናት ለማድረግ አንዳንድ ሰዎች ዕድል አገኙ ። የመጀመሪያው የሥራ ክፍያ በአራሽና በከብት አርቢ ሲሆን ፤ ሌሎችም የሥራ ክፍፍል ነበሩ በዚህ ጊዜ ደግሞ ከምርት ተግባር በቀጥታ ሳይሳተፉ አንዱ ያፈራውን ወደሌላ በማዳረስና ሩቅ አገር እየተዘዋወሩ በመሸጥና በመለወጥ መክበር የጀመሩ ነጋዴዎች ተስፋፉ ። ለዚህም ንግድ እንዲያመች ቀድሞ ዕቃ በዕቃ ይደረግ የነበረው ለውጥ ዛሬ ልዩ ልዩ መልክ ባለው ገንዘብ ለሚደረገው ልውውጥ ቦታውን እየለቀቀ ሔደ ።

የባለእጆች ሥራ መስፋፋትና ንግድም ከነሱው ተከትሎ ማደግን ምክንያት በማድረግ በተለይ ንግድ የሚደረባቸው ከተማዎች ማደግና መስፋፋት ጀመሩ ። በነዚህ ከተማዎችም ውስጥ በባሪያ ጉልበት በመጠቀም ሀብታም ነጋዴዎችና ባሪያ ገዢዎች ታላላቅ ቤተ መንግሥቶችን ፤ ሐውልቶችን ፤ የስፖርት ሜዳዎችን ፤ መናፈሻዎችን በማሠራት እንደዛሬው ቴክኒክ ባልነበረበት ወቅት ፤ የብዙ ሺህ ባሮችን የተቀናበረ ጥረት የሚጠይቁ ታላላቅ ሥራዎችን ለማሠራት ተቻለ ። ከነዚህም ለምሳሌ ፒራሚዶችን ፤ የቻይናን ግንብና እንደዚሁም በእኛ አገር በባሪያ ሥርዓት ላይ ተመሥርቶ ብዙ ቅርሶችን ጥሎ የሔደውን የአክሱምን መንግሥትና ሐውልቶችን እስከ ዛሬ ምስክር ሆነው ወጥተዋል ።

ይህ ሁሉ ከፍተኛ እድገት እንዴት ተቻለ ? ይህ የሆነው ጥቂት ሰዎች በብዛት የሚማረኩና የሚገዙ ባሪያዎችን ጉልበት ኢሰብአዊ በሆነ ብዝበዛ እስከ ጉልበታቸው መጨረሻ ጠብታ ድረስ ማሠራት በመቻላቸው ነው ። በዚህ ሥርዓት ውስጥ የነበረውን የምርት ግንኙነት ብንመለከተው እጅግ የተዛባ ሆኖ እናገኘዋለን ። «አሠሪው» ሙሉ በሙሉ የምርት መሣሪያዎች ባለቤት ነው ። ከመሣሪያዎችም አልፎ በሠራተኛውም ላይ የባለቤትነትና የፈላጭ ቆራጭ መብት አለው ። ባለቤት ባሪያውን መሸጥ ፤ መለወጥ ፤ በስጦታ ማበርከት ፤ መግደል ፤ ማውረስ ፤ ማሠር ባጭሩ እንደሰብአዊ ፍጡር ሳይሆን «እንደሚናገር መሣሪያ» በሚቆጠረው ባሪያ ላይ ሙሉ የሆነ ፈላጭ ቆራጭነት ነበረው ።

የባሪያ አገዛዝ ሥርዓት የመጀመሪያው በመደቦች ክፍፍል ላይ የተመሠረተ ሥርዓት ብቻ ሳይሆን ፤ ከሁሉም ኢሰብአዊ የሆነ ሥርዓት ነበር ። እንግዲህ ጥያቄው ሰው እንዴት ብሎ ይህንን ግፈኛ ሥርዓት አሜን ብሎ ተቀበለ የሚለው ነው መልሱም «አሜን» ብሎ አልተቀበለም ። የጋርዮሽ ሥርዓት ፈርሶ ኅብረተሰቦች በበዝባዥና በተበዝባዥ መደቦች ከተከፈሉ ወዲህ በሁለቱ መካከል የማያቋርጥና አንዴ እየቀዘቀዘ አንዴም እየከረረ ፤ አንዴ ውስጥ ውስጡን ፤ አንዴ ደግሞ በይፋ ፤ አንዴ በቀጥታ ሌላ ጊዜ ደግሞ በተዘዋዋሪ መንገዶች የሚካሔድ ትግል አለ ። ለዚህ ትክክለኛ ቦታውን በመስጠት ነው ማርክስና ኤንግልስ «እስከ ዛሬ ድረስ ያለው የሰው ዘር ታሪክ ከጋርዮሽ ሥርዓት በስተቀር የመደቦች ትግልና ታሪክ ነው» ብለው የጻፉት ። ይህንን መደቦችም የመደቦች ትግል በሚለው ርእስ ውስጥ በሰፊው እንመለስበታለን ።

አሁን ግን በቦታው ለማስታወስ ያህል እዚህ ላይ ጠቀስ አድርገን ማለፍ ያለብን የመንግሥት ጉዳይ አለ ። ማንኛውም የሚያሳብር አእምሮ ያለው ሰው እየሠራ ለሰው ማስረከብን በደስታ የሚቀበል የለም ። መሸጥን ፤ መለወጥን ፤ ከአገር ፤ ከቤተሰብ ተነቅሎ ለዘለዓለም በማያውቁት አገር ተሸጦ ተለውጦ ከእንስሳት እኩል ተቆጥሮ መኖርን ካል ተገደደ (በችግር ፤ በሕግ ፤ በጦር) የሚቀበል የለም ። የባሪያ ገዢ መደቦች ይህንን ሐቅ ጠንቅቀው በማወቃቸው ለመጀመሪያ ጊዜ የብዝበዛውን ሥርዓት የተከተሉትን ያህል ለመጀመሪያ ጊዜ በሰው ዘር ታሪክ መንግሥት የሚባለውን የማስገደጃ ድርጅት አቋቋመ ። ይህ መንግሥት የሚባል የማስገደጃ ድርጅት ከሰማይ ዱብ ያለ ነገር ሳይሆን ኤንግልስ እንዳለው « እንዲያውም አንድ የተወሰነ እድገት የደረሰው የራሱ የኅብረተሰቡ ውጤት ነው ። መንግሥት ሲቋቋም ኅብረተሰቡ ፈጽሞ የማይወጣው ቅራኔ ውስጥ መግባቱንና በምንም ዓይነት ሊታረቁ በማይቻሉና ሊከላከላቸው በማይችላቸው ቅራኔዎች ውስጥ መግባቱን ኅብረተሰቡ አመነ ማለት ነው ። ነገር ግን እነዚህ ተቃራኒ መደቦች በማያልቅ ትግል ውስጥ እነሱን ኅብረተሰቡንም ይዘው እንዳይጠፉ ከኅብረተሰቡ በላይ በመምሰል ጠቡን ለማቀዝቀዝ ፤ ከደንብ ውጭ እንዳይሆን ለመጠበቅ አንድ ሥልጣን አስፈለገ ። ይህ ከኅብረተሰቡ ውስጥ የወጣም ቢሆን እያደር ለኅብረተሰቡ እንግዳ እየሆነ የሚሔደው ሥልጣን መንግሥት ነው ።

በባሪያም ሥርዓት ሆነ ከዚያም በኋላ እስከ ዛሬ ድረስ ለወደፊትም ከሕዝቡ የተለየ ሠራዊት ፖሊሲ ፤ ወህኒ ቤት ፤ ዳኛ . . . ያሉት የማስገደጃ መሣሪያ መንግሥት ተግባር የአንድን መደብ ወይም የተወሰኑ ሰዎችን ጥቅም በሌሎች መደቦች ላይ ለማንገሥ መሆኑን የሶሻሊዝም ፈላስፋዎች እየደጋገሙ አስረድተዋል ። በዚህ መሠረት የባሪያ ሥርዓት መንግሥት ተበዝባዥ ባሪያ ቦታውን ሳይስት እንደገዛ የሚያስገድድ ለባሪያ ገዥዎች ጥቅምና በነሱው የቆመ መንግሥት ነው ።

በዚህ ሁሉ አንፃር የኢትዮጵያን ሁኔታ ብንመለከት የአክሱም መንግሥት በባሪያ ሥርዓት ላይ የቆመ እንደነበረ የሚያስረዱ ብዙ መረጃዎች አሉ ። የኢትዮጵያን ታሪክ በዚህ በክፉና በደጋግ ነገሥታት መውጣትና መውረድ ፤ በግለሰቦች ጀግንነት ፤ ስሕተት ፤ እብሪት ፤ ነገር ፍቅር ሳይወሰኑ በዚህ በስልተምርቶች መለዋወጥ ታሪክ አጥንቶ ማቅረብ ተራማጅ የታሪክ ምሁራን ተግባር ስለሆነ እዚህ በዝርዝር ለመግባት አይችልም ። በአጠቃላይ ሲታይ ግን የአክሱም መንግሥት ከተመሠረተበት ወቅት አንሥቶ የተጨቆኑ ሕዝቦችን አስነስታ በመምራት ዮዲት እስካፈራረሰችው ድረስ የሚያሳየው መልኩ ሁሉ በባሪያ ሥርዓት ላይ የተመሠረተ መሆኑን ያስረዳል ።

በባሪያዎች ላይ የሚደረገው ብዝበዛ እየጨከነና እየከፋ እንደመሄዱ መጠን በዚያው ልክ ደግሞ የሚካሔደው የመደበኞች ትግል ከመጠን በላይ እየተፋፋመ ሔደ ። እስከዛሬም ቢሆን ነፃነት ተጋድሎ በምሳሌነት የሚጠቀሰውና ከሁሉ ዝናን ያተረፈው የባሪያዎች አመጽ ለምሳሌ ስፖርታከስ በሚባለው ባሪያ የተመራው ሲሆን በእኛም በኢትዮጵያ የሄድን እንደሆን አሁንም እንደማስፈራሪያ እየተጠቀሰች የምትቀርብልን « ዮዲት ጉዲት» የተባለችው በአክሱም የባሪያ አገዛዝ ሥርዓት ታፍነው የተያዙትን ጭቁን ሕዝቦች አስነስታ በመደብም ላይ የነበረውን የአክሱም ግዛት ብዙ ምሬት